

D • N

25/5 1952

Fariséer i polemik

I en ledande artikel den 8 maj har den svensk-amerikanska tidningen Nordstjernen under rubriken "Rättsröta och pressröta" angräpat Sverige, speciellt det svenska rättsväsendet och den svenska pressen, närmast på grund av Haijbyaffären. Artikeln är uppenbarligen inspirerad av författaren Vilhelm Moberg, vars modiga och med all säkerhet av de mest aktningvärda motiv dikterade strid dess värre präglas av mycken lättrogenhet, överdrift och ovederhäftighet. I Nordstjernans artikel finns de mest skilda ingredienser: en något förlegad emigrantiska mot "ämbetsmännen som förstört det nordiska landet", ovilja mot reglementering och statsingripanden över huvud, absurda föreställningar om det svenska samhället av i dag. Sverige beskrivs som "förskingringarnas, homosexuallitetens, polis- och rättsövergreppens förlovade land". Och det svenska eländet andys i vändningar, som det är för vänligt att kalla en utmaning mot logiken, vara en följd av att vi har för mycket ämbetsmän och är alltför rädda för överheten. Dagens Nyheter är sannerligen inte antiamerikansk, men inför detta larv måste utan vidare sägas att just på de berörda punkterna — korruption, samspel mellan myndigheter och enskilda i ekonomiska ting, polisiära försyndelser — Sverige ingenting har att skämmas för gentemot den amerikanska demokratin, tvärtom. De citerade orden är så tanklösa och (eller) enfaldiga att man äcklas att läsa dem i en tidning som vill representera ett stycke svensk tradition i USA.

Lika grotesk är kritiken av den svenska pressen. Denna påstås ha varit ivrigt för mörkläggning i skilda skandalaffärer, även om på senaste tid en omsvängning inträtt — Dagens Nyheter blir särskilt komplimenterad. I själva verket har ett flertal tidningar krävt en officiell och öppen redogörelse för de affärer det här är fråga om; de har emellertid i Haijbyaffären liksom tidigare i Kejne- eller Quensellaffären velat undvika att publicera osäkra rykten och brottstycken av det

faktiska förloppet innan den begärda utredningen slutförts. Inför avslutandet av denna utredning har vi betonat att den bör göras offentlig och att, om så inte sker, vi likväl kommer att meddela vad som alla i frågan insatta vet vara sant och väl bestyrkt rörande ting av allmänt intresse. Den hållningen är lika fri från vilja att göra sensation och att rota i snusket som från tendenser till mörkläggning och underdånighet.

Nordstjernans framställning är osann och olustig. I lika hög grad kan dessa omdömen begagnas i fråga om Svenska Dagbladets replik mot sin systertidning i USA. Här förbigås allehanda ting; önskan att kurtisera både den opinion som man antar vara företrädd i Nordstjernen och den högkonserverativa hemmasvenska opinionen tar sig uttryck som värdjar till medkänslan. Men detta är inte det värsta. Svenska Dagbladet har djärvheten att förklara att den reagerar blott mot förtal och ryktessmideri, men att den och dess meningsfränder "önska ingen mörkläggning och ha icke sökt dölja något som varit relevant i de olika affärerna". Det är med verkligt obehag man läser dessa rader. Det är dock väl bekant att Svenska Dagbladet tagit avstånd från kravet på offentlighet åt justitiiekanslerns undersökning — kan den påstås vara "förtal" eller "ryktessmideri"? — och hästskt angräpat de tidningar som sagt sig skola publicera de väl kända fakta som genom denna utredning bestyrkts.

Det väsentliga i Nordstjernans artikel — och det avslöjande i Svenska Dagbladets manöver — ligger på ett annat plan. Nordstjernans absurditeter visar bäst vad man riskerar om man söker dölja i stället för att blottlägga och redovisa. De visar att det övliga försvaret för en mörkläggning — att vi skulle skadas i utländsk och särskilt i svensk-amerikansk opinion — är ohållbart. Nordstjernans tokerier bevisar, kort sagt, att Svenska Dagbladet och dess medlöpare har orätt. Låt oss slippa dumheterna från båda hållen och få den enkla och rejäla redogörelse som är ryktenas, förtalens och lögnens verkliga fiende.

ha
ing
tu
tv
sk
ti

u

d

h

g

k

at

ät

re.

att

tio

säl

sie

är

m

fic

k